

Haringtwist Was die AD-test nu wel of geen doorgestoken kaart?

12

Moeizame integratie van mbo'ers Volgens de wet zijn ze student, maar in de praktijk niet: mbo'ers mogen één dag meedoen aan de El Cid, maar zijn nog steeds niet welkom in studentencafés of clubs. 'Er wordt op ons neergekeken'

8

Wegsturen mag niet zomaar

4

Gedupeerden van MyStudymap die verwijderd zijn bij tentamens moeten vaker klagen, zegt College van Beroep

Rel over Egypte-expo Graafverbod lijkt universiteit niet te schaden

2

Mensensmokkel Justitie moet zich niet blindstaren op het verschil tussen mensenhandel en smokkel maar zoveel mogelijk mensen beschermen, betoogt criminoloog Roxane de Massol de Rebetz. 'Als iemands leven totaal niet in gevaar is, is dat in mijn ogen geen slachtoffer'

6

‘Onrust’ over gestegen collegegeld: master gaat € 19.750 kosten

Het collegegeld voor de master International Relations and Diplomacy wordt in 2024 met 1.500 euro verhoogd. Ook het instellingscollegegeld voor geneeskunde stijgt flink: studenten van buiten de EER en studenten die geneeskunde als tweede studie doen gaan jaarlijks duizenden euro's meer betalen.

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN

Dat blijkt uit documenten over de hoogte van het instellingscollegegeld, die het college van bestuur vorige week besprak in de universiteitsraad. De tweejarige master International Relations and Diplomacy (MIRD) wordt niet bekostigd door de overheid en is daardoor altijd al prijzig geweest, maar de stijgingen van de afgelopen jaren hebben tot ‘onrust’ geleid onder de studenten ‘omdat zij gedurende de looptijd van de opleiding geconfronteerd worden met aanzienlijke prijsstijgingen’, staat in de memo. Dit collegejaar kostte de opleiding 17.750 euro, volgend jaar kost het 18.250 euro, en het jaar erop 19.750. Op verzoek van de faculteit Governance and Global Affairs (FGGA) wordt het collegegeld in 2025 niet nog een keer verhoogd voor studenten die in 2024 beginnen: zij betalen dan voor twee jaar in totaal 39.500 euro. Het college wil het instellingscollegegeld anderhalf jaar van tevoren vaststellen, en berekent de nieuwe

tarieven op basis van een geraamde indexering, oftewel het voorspelde inflatiecijfer. Daardoor stijgen de kosten flink, ook bij andere opleidingen: een tweede alfa-bachelorstudie wordt 700 euro duurder (9.500 euro per jaar), een bètastudie 1.100 euro (13.200 euro). Niet-EER-studenten betalen voor die studies in 2024 respectievelijk 13.400 en 17.500 euro. Geneeskunde blijkt een uitschieter: de bachelor gaat voor tweedestudievolgers 22.500 euro kosten (een stijging van 2.500 euro), en de master 25.900 (stijging van 1.900). Voor niet-EER-studenten is het collegegeld in 2024 maar liefst 28.400 euro per jaar (een stijging van 2.400), en de master 31.100 (2.800 euro erbij).

In bepaalde gevallen kunnen studenten die studievertraging oplopen door onvoorziene omstandigheden steun aanvragen via de Regeling Financiële Ondersteuning Studenten (FOS). ‘Op grond van de FOS-regeling is het mogelijk dat niet-EER studenten een wai-vertoegend krijgen tot aan het wettelijke collegegeld tarief’, schrijft het college.

Volgens de universiteitsraad kennen te weinig studenten het bestaan van deze regeling, en moet het college daar actief op wijzen. Daarmee ging het bestuur dinsdagakkoord, door het aan te kaarten bij studieadviseurs en wellicht de assessoren van de faculteiten. ‘Maar het is behoorlijk lastig om studenten te bereiken’, zei rector Hester Bijl.

Studenten eisen beter en goedkoper eten: ‘We tolereren dit niet meer’

Studenten van de bètafaculteit zijn een petitie gestart voor betere kantines in het Huygens en Snellius. Volgens de ondertekenaars is het aanbod in de kantines te duur, zijn de openingstijden veel te beperkt en is het aanbod van vegetarische en veganistische opties te klein.

DOOR MARK REID

Initiatiefnemer van de petitie Melvin Alken hekelde daarnaast de hoeveelheid eten die beschikbaar is. ‘Medewerkers halen hun lunch al voordat de pauze voor studenten begint. Het komt vaak voor dat het eten al op is voordat de studenten überhaupt in de kantine zijn. Het enige wat dan meestal nog overblijft zijn de ongezonde snacks, want die zijn in overvloed aanwezig.’

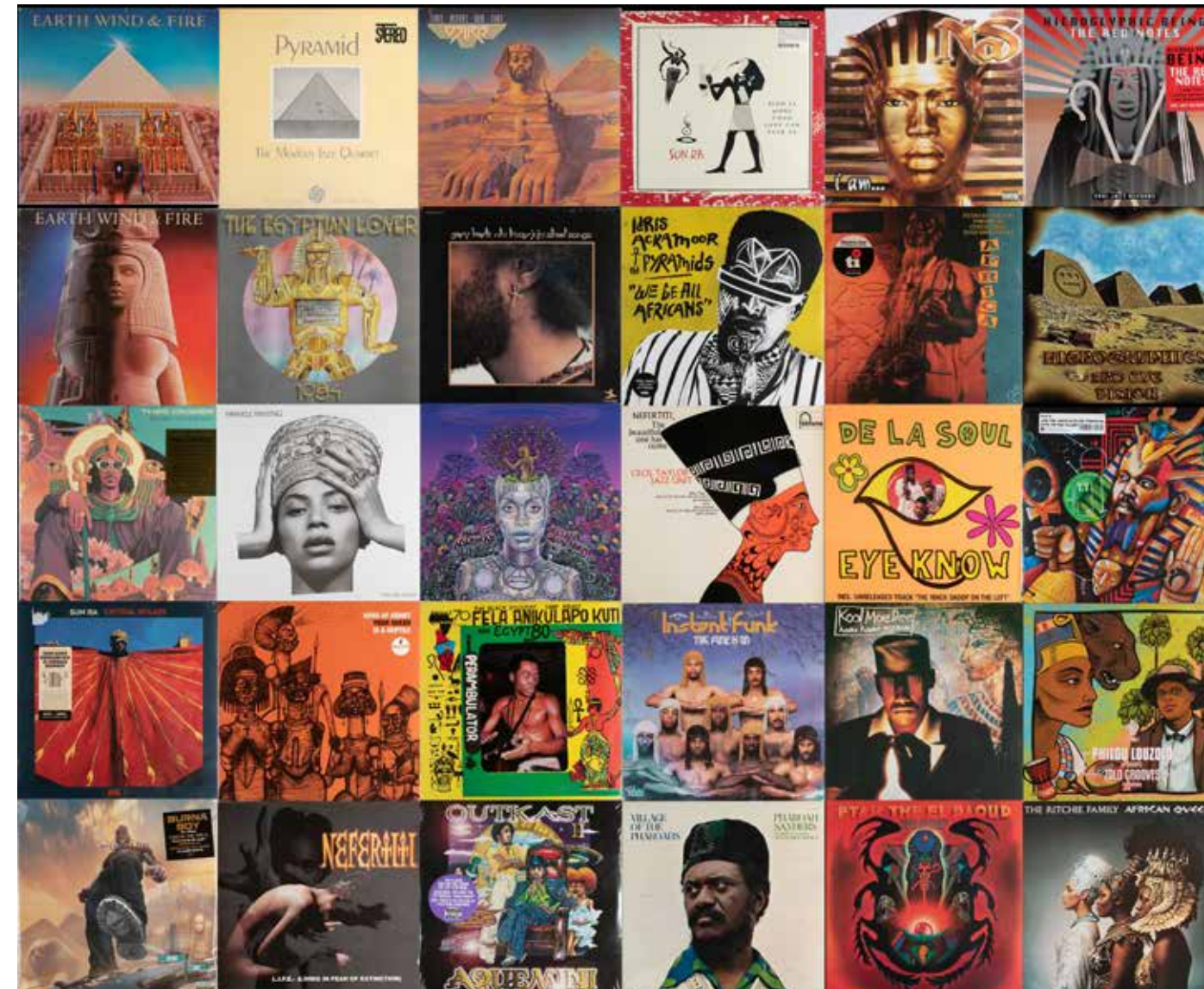
De gebrekkige kwaliteit van de kantine leidt er volgens de petitie toe dat studenten en medewerkers genooddacht zijn om hun eten elders te zoeken. En dat is lastig op het horecarme Bio Science Park. Het restaurant van de Hogeschool Leiden is een populair alternatief, omdat het goedko-

per is en in tegenstelling tot de universitaire kantines wel avondeten aanbiedt. Het restaurant in het Huygens is alleen open van 10 tot 14 uur. De kantines geven de universiteit een slechte naam, zegt Alken. ‘Ik werk als student-assistent bij het Lorentz Center, dat workshops organiseert waar ook mensen uit het buitenland op afkomen. Ik neem achteraf een enquête af over hoe tevreden ze waren over de workshop. Hoewel iedereen over het algemeen positief is over het Lorentz Center, is de kwaliteit van het eten in de kantines, vooral in het Huygens/Oort en Snellius een valkuil.’

Volgens hem gaven verschillende mensen in de enquêtes aan dat ze een voedselvergiftiging hadden opgelopen in de kantine. Voor Alken is de maat vol: ‘Ik en andere ondertekenaars tolereren niet meer hoe het nu verloopt.’ Binnenkort wil hij de petitie aanbieden aan de medezeggenschap van de universiteit.

De petitie staat op www.change.org/p/improve-the-canteen-in-the-huygens-building-and-snellius-too

Rel over Egypte-expo: ‘De onderbuik regeert’

Egypte is woedend over een ‘afrocentrische’ tentoonstelling in het Rijksmuseum van Oudheden. Het museum mag niet meer in Egypte graven. De schade voor de universiteit valt mee. ‘Dit is een belachelijke misvatting.’

DOOR VINCENT BONGERS
FOTO RIJKSMUSEUM VAN OUDHEDEN

Maandag berichtte NRC dat Egypte zo boos is over de tentoonstelling ‘Kemet, Egypte in hiphop, jazz, soul & funk’ van het Leidse Rijksmuseum van Oudheden (RMO) dat het museum niet langer opgravingen mag doen bij de archeologische locatie Sakkara. De expositie toont hoe zwarte artiesten zich lieten inspireren door het oude Egypte. Beyoncé en Rihanna lieten zich bijvoorbeeld afbeelden als de Egyptische koningin Nefertiti, rapper Nas stond als farao Toetanchamon op een albumcover. In Egypte viel die koppeling helemaal verkeerd. De expositie zou afrocentrisch zijn en er was sprake van culturele toe-eigening van Egyptisch erfgoed.

Egyptologen verbonden aan de Universiteit Leiden schrokken van het plotselinge graafverbod. Sakkara is de enige locatie in Egypte waar het museum actief is, vertelt hoogleraar Egyptologie Olaf Kaper. ‘Het project loopt al sinds 1974. Het is een heel succesvolle samenwerking met een lange geschiedenis. Kennelijk is ineens niet meer belangrijk hoe goed de relatie met het museum al die jaren is geweest.’ De universiteit is slechts zijdelings betrokken bij het Sakkara-project. ‘Een van onze stafleden, Miriam Müller, gaat er nog samen met een aantal studenten heen. Dat gaat vooralsnog niet door. Er was overigens nog geen datum voor deze expeditie vastgesteld.’ Andere opgravingen waarmee de universiteit verbonden is, lopen geen gevaar. Maar ook dat was een tijdje onzeker, zegt Kaper. ‘Ik dacht wel even: welke kant gaat dit op?’

Het was verder spannend of de rel gevolgen zou hebben voor het International Congress of Egyptologists in Leiden in augustus. ‘Egypte was zo kwaad op de tentoonstelling dat duidelijk was dat er maatregelen zouden volgen. In zo’n geval is het makkelijk om alle Nederlanders over een kam te scheren en ook andere instellingen te straffen. Vorige week heeft de minister van Toerisme en Oudheden echter besloten dat er onderscheid wordt gemaakt tussen de universiteit en het museum. De volledige Egyptische delegatie komt dan ook naar Leiden.’ De ophef over de tentoonstelling is ‘vreselijk ongelukkig’, zegt Kaper. ‘Het is een mooie en spannende

tentoonstelling, maar de timing is heel slecht. Want deze valt samen met de rel over de Netflix-documentaire *Queen Cleopatra*.’ In die serie is de Egyptische koningin Cleopatra een zwarte vrouw. Daar kwamen woedende reacties op uit Egypte. ‘Door de emotionele discussie die is opgelaaide over de serie wordt in Egypte alles aangegrepen wat er een beetje op lijkt. Een paar plaatjes, waaronder de poster, uit de tentoonstelling circuleren zonder context op Facebook. Die afbeeldingen kunnen verkeerd worden uitgelegd, en dat leidt dan tot felle reacties. De Egyptische kritiek gaat eigenlijk alleen maar over de zwarte Cleopatra. Het is een misvatting dat het museum claimt dat de oude Egyptenaren zwart waren. Dat is echt belachelijk en helemaal niet aan de orde. De onderbuik regeert.’ ‘Er werden vragen in het Egyptische parlement gesteld in de toon van: “Wat doet de regering aan deze afschuwelijke tentoonstelling?”’ Daarom moest het ministerie ook wel reageren. Door dit machtsmiddel in te zetten, het project in Sakkara stop te zetten, laten ze zien dat ze het serieus nemen. Kaper en zijn collega’s gaan nu kijken wat ze kunnen doen om Egypte zo ver te krijgen om het besluit weer terug te draaien. ‘Het is dan ook heel goed dat de Egyptische delegatie, waaronder hoge ambtenaren, naar Leiden komt. Dan kunnen we er met elkaar over spreken. De delegatie zal waarschijnlijk niet het museum willen bezoeken, maar ze zijn in ieder geval hier.’

De schoonheid van de enige ring in de Leidse ondergrondse hel

Ik zat op een terras (negeer voor nu even mijn eerdere opmerkingen over terrassen) van de leukste koffietent van Leiden (ik zeg lekker niet welke) en naast mij gebeurde het mooiste wat ik heel die dag had gezien. Het boek dat voor mijn snuffler lag, moest het zelfs even ontgelden voor dit micro-evenement. Nee, er liep geen loodzwaar prijsdier voorbij, en nee ik werd niet door tranen geroerd bij het aanzicht van een pluizige babymeew. Nee, het was een student die een grote afvalzak in de ondergrondse container probeerde te stoppen. Met de nadruk op ‘probeerde’ want de zak was ongeveer twee keer zo groot als het luik waarachter het moest worden gekieperd. Ik dacht meteen aan Little Richard, die zong: ‘If it don’t fit, don’t force it’ Oké, dat bedoelde hij binnen een iets andere context, maar het ging ook op voor de feut (zo noem je dat toch?) die op volle kracht met zijn sneakers de zwarte moloch weg probeerde te propfen.

Het paste niet. De zak scheurde open aan de onderkant en de helft viel op straat: een bierflesje, een groen petje met wit logo, lege voedselverpakkingen en andere prullen die inmiddels door de druk van boven hun identiteit en afkomst verloren hadden.

De rest van het vuilnis werd naar binnen gepropt, de bak weigerde dicht te gaan, de student rommelde maar wat aan en na minuten aanklooiën viel de zak in de enige ring van de hel die de Leidse ondergrondse kent. De rest moest ook nog, maar na een poosje inspecteren vond hij het groene petje toch wel leuk. Hij keek eigenlijk iets te lang naar het petje dat hij opgepakt had dan sociaal wenselijk is als je een kledingstuk uit een berg met smerigheid haalt en besluit het te houden. Helemaal omdat hij inmiddels twee terrashabités als publiek kon rekenen. Lang verhaal kort: het smerige petje ging mee naar huis en na het wegdonderen van een box met de welbekende wettenbundel, zat dit tafereeltje erop.

Er zit zoveel schoonheid in. Maar waarom toch? Het had eerder iets vernederends dan iets moois. Misschien was het zo poëtisch omdat de feut dat juist helemaal niet zo ervoor. Hij deed alsof hij al afgetreden was van die hele mindset waarbij je bezig bent met wat anderen van je voorkomen vinden. Want geef toe: we doen allemaal toch iets leuks aan en een lekker luchtje op als we naar de UB gaan, in het kader van ‘je weet maar nooit’? Blijkbaar zat in die nalatigheid zoveel schoonheid dat het me nu pas opviel. Gelukkig is de zomer bijna aangemeerd, waardoor dit soort microtoneelstukjes weer vaker in het zicht zijn. Wat een feest, het leven is vurrukkulluk, nietwaar? Dat ik in een stad woon waar zo iets moois om de hoek kan voorvallen, maakt me goedgemutst. Leiden, de stad waarin de spontaneiteit van de student leidt tot een duik in de gracht of een gejatte burgemeestersketting. En dat zonnetje brengt deze hele situatie on steroids. Ik heb zin de zomer.

Uitsluiten van tentamen kan niet zomaar

Studenten die hun inschrijving niet op tijd hebben bevestigd in MyStudymap, kunnen niet zomaar worden geweigerd bij het tentamen. Dat vindt het College van Beroep voor de Examens. ‘Ook als je het fout hebt gedaan, rechtvaardigt dat nog niet dat je rücksichtslos uit de zaal kan worden gezet.’

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK
ILLUSTRATIE SILAS.NL

Aleen paar maanden is MyStudymap, het nieuwe inschrijfsysteem voor vakken en tentamens, een hoofdpijnossier. In november uitte raadslid Elizabeth den Boer van de faculteit Geesteswetenschappen haar zorgen nadat de onderwijsadministratie ‘honderden mailtjes van gestreste studenten’ had binnengekregen. Grootste obstakel: het herbevestigen van de inschrijving. Wie dat niet op tijd doet, wordt automatisch uitgeschreven. Maar, signaleerde Den Boer, veel studenten weten niet dat zij hun deelname aan het tentamen moeten herbevestigen of doen dat te laat. In sommige gevallen zou het systeem zelf niet goed werken en studenten onterecht uitschrijven. Na berichtgeving in *Mare* volgden ook klachten bij andere faculteitsraden. Docenten moesten studenten wegsturen bij tentamens omdat zij hun deelname niet op tijd hadden herbevestigd, met studievertraging tot gevolg. Dat is soms onterecht, zegt het College van Beroep voor de Examens (CBE). Het CBE is een onafhankelijk beroepscollege waar studenten naartoe kunnen als zij het niet eens zijn met een beslissing van een examencommissie, toelatingscommissie of examinator. Maar: opvallend weinig studenten melden zich. Slechts zes studenten zijn de afgelopen maanden bij het college in beroep gegaan omdat zij werden uitgesloten van deelname aan een tentamen doordat zij hun inschrijving niet op tijd hadden bevestigd. Vier van die zes zaken zijn bij een examencommissie geschikt. De overige twee beroepen hebben tot een uitspraak van het CBE geleid. Eén daarvan viel uit in het voordeel van de student.

Wat was er aan de hand?

CBE-voorzitter en universitair docent bestuursrecht Olaf van Loon: ‘De eerstejaars student rechten betoogde dat hij zich voor een tentamen

had aangemeld maar dat er iets was misgegaan in het systeem. Hoewel wij er na de zitting redelijk van overtuigd waren dat hij zich niet voor het tentamen had ingeschreven en daarom dus ook geen herinneringen had ontvangen om zijn aanmelding te bevestigen, vinden we nog steeds dat eerstejaarsstudenten niet automatisch van deelname mogen worden uitgesloten.

‘Je moet een belangenafweging maken tussen de universiteit en de student. De belangen van de universiteit zijn bijvoorbeeld efficiënt gebruik van zalen en personeel. Het belang van eerstejaarsstudenten is dat zij hun bindend studieadvies (bsa) moeten halen. Hier vonden we het belang van de eerstejaarsstudent groter, omdat we het risico te groot vonden dat hij anders problemen krijgt. Onze uitspraak is bindend, dus de examencommissie moet daarnaar luisteren. Dat betekent in dit geval dat het tentamen, dat hij wel heeft mogen maken, alsnog beoordeeld wordt.’ CBE-lid en universitair docent geschiedenis Adriaan Rademaker: ‘Bovendien staat in de Onderwijs- en examenregeling (OER) van Rechten: “Met de inschrijving voor de onderwijsseenheid meldt de student zich tegelijkertijd aan voor het bijbehorende tentamen.” Dat is een regel voor alle bachelorstudenten die al een aantal jaar geldt, ook voordat MyStudymap werd ingevoerd. Deze student had zich wel aangemeld voor het onderwijs, dus formeel was hij ook ingeschreven voor het tentamen. Maar of de OER nu wel of niet klopt, die belangenafweging blijft overeind.’

Hoe liep die andere zaak af?

Van Loon: ‘Dat ging om een masterstudent rechten die ook beweerde zich te hebben aangemeld voor het tentamen, maar allerlei herinneringsmails niet had gekregen. We hebben dat niet kunnen controleren, maar op de zitting werd duidelijk dat ze haar inschrijving niet

*‘Collega’s hebben
hulende studenten
uit de tentamenzaal
moeten verwijderen’*

had herbevestigd. Haar beroep hebben we ongegrond verklaard, dus uitsluiting voor het tentamen blijft staan. We hebben daarvoor gekozen omdat de studievertraging beperkt blijft en ze niet te maken heeft met een bindend studieadvies. En het betreft een masterstudent, die meer ervaring heeft met hoe het hier op de universiteit werkt dan een eerstejaars.’

Maar MyStudymap is voor alle studenten nieuw.

Van Loon: ‘Vanwege het bsa vinden wij dat het belang van alle eerstejaarsstudenten zwaarder weegt dan het belang van de universiteit. Die knoop hebben we doorgehakt. Voor alle andere studenten valt het vooralsnog in hun nadeel uit. Maar als er nieuwe beroepen bij ons terechtkomen waarbij studievertraging kan worden opgelopen, willen we ook de positie van niet-eerstejaarsstudenten nog eens tegen het licht houden.’

Rademaker: ‘Ook voor ouderejaars geldt dat het niet kunnen afronden van een bepaald vak tot gevolg kan hebben dat je niet aan een ander vak mag beginnen. Maar we kunnen pas iets doen als er studenten zijn die een beroep instellen. Daar zijn we dus van afhankelijk.’

Twee beroepen in een paar maanden tijd is niet veel, terwijl veel studenten problemen met MyStudymap hebben. Hoe kan dat?

Van Loon: ‘De examencommissie is meestal wel bekend, daar ga je als eerst heen als je iets wilt aanvechten. Maar veel studenten weten niet dat er een CBE is waar je in beroep kan als je het niet eens bent met de beslissing van de examencommissie. Collega’s van mij hebben hulende studenten uit de tentamenzaal moeten verwijderen omdat ze hun inschrijving niet hadden bevestigd, maar ook deze studenten hebben helaas geen beroep ingesteld. Misschien spelen er ook wel angstgevoelens: als ik inga tegen de docent of de examencommissie waar ik nog drie jaar mee verder moet, dragen ze me dat dan niet na? Mijn ervaring is overigens dat die vrees onterecht is.’

Wijst de examencommissie studenten er dan niet op dat zij naar het CBE kunnen?

Van Loon: ‘Onder elk besluit staat dat je beroep kan instellen.’ Rademaker: ‘In kleine lettertjes.’ Van Loon: ‘Wat ook meespeelt is dat studenten vaak denken: het heeft toch geen zin, want de examencommissie of examinator zal het wel beter weten. Of: ik heb zelf iets fout gedaan dus ik laat het erbij zitten en doe het tentamen volgend jaar wel opnieuw. Maar de crux van onze uitspraak is: ook als je het fout hebt gedaan, rechtvaardigt dat nog niet dat je rücksichtslos uit de tentamenzaal kan worden gezet. Er moet altijd een belangenafweging worden gemaakt.’ Rademaker: ‘Studenten hebben het idee dat een uitspraak van een docent of de examencommissie een voldoende feit is. Het is goed te weten dat dat niet zo is. Je moet altijd kijken of er een juridische grondslag is om uitgesloten te worden van een tentamen. Ik zeg daarmee niet dat de koektrommel altijd openstaat en het altijd prijs is, maar studenten moeten zich er meer van bewust zijn dat ze geen slachtoffer hoeven te zijn van het systeem.’

Vrezen jullie na dit interview niet voor een stormloop aan beroepen?

Van Loon: ‘Daar zijn we niet op uit, maar het is wel de taak van het CBE om op te komen voor de rechtsbescherming van studenten. Daarom is het ook een gratis en laagdrempelige procedure die studenten in de gelegenheid stelt om snel te kijken of hen onrecht is aangedaan.’ Rademaker: ‘Het zou me niet verbazen als het volgend jaar een stuk beter gaat met MyStudymap. Een aantal jaar geleden was uSis nieuw en vergaten studenten allerlei administratieve stappen te doorlopen. Het was een vreselijk systeem, maar desondanks nam het aantal gebruikersfouten snel af.’ Van Loon: ‘Er zijn ook al wel dingen veranderd. Op het moment dat je nog niet het hele inschrijfproces hebt doorlopen, zie je nu bijvoorbeeld niet meer een groen maar een oranje bolletje. Ik wil dus niet de indruk wekken dat het college van bestuur koste wat kost een voor studenten uiterst nadelig systeem in de lucht wil houden. Maar zoals vorige week in *Mare* was te lezen: ze willen er ook geen afstand van doen.’

Wanneer is mensensmokkel ook handel?

Tijdens de ontruiming van 'de jungle', het vluchtelingenkamp in Calais gaan de geïmproviseerde hutten in vlammen op, 2016.

Volgens de wet zijn mensensmokkel en mensenhandel verschillende misdrijven, maar de Belgische criminoloog Roxane de Massol de Rebetz ziet liever dat autoriteiten prioriteiten stellen bij de aanpak dan zich blindstaren op juridische definities. 'Je kunt niet iedereen beschermen.'

DOOR VINCENT BONGERS
FOTO MAURICIO LIMA/THE NEW YORK TIMES/ANP

Een graafmachine tilt een houten hutje op en kwakt het op de grond. Vanaf een afstand kijken bewoners naar de ontmanteling van wat hun thuis was. Overal hangt zwarte rook: uit frustratie hebben andere migranten hun tenten en hutten in brand gestoken. Het is 2016 en de Franse overheid heeft besloten om 'de jungle' te slopen. In het beruchte kamp bij de havenstad Calais woonden duizenden vluchtelingen die allemaal Het Kanaal wilden oversteken naar het Verenigd Koninkrijk. 'De Franse autoriteiten vreesden het aanzuigeffect', vertelt de Belgische onderzoeker Roxane de Massol de Rebetz (1991), universitair docent bij Law & Society die promotieonderzoek deed naar mensensmokkel en mensenhandel. 'Zolang de jungle zou bestaan, zou dat alleen maar meer migranten richting Calais drijven.' Groot-Brittannië is een aantrekkelijke bestemming omdat het daar niet overal verplicht is om een ID-kaart bij je te hebben, legt ze uit. 'Er is ook een grote informele economie. Verder zijn veel gemeenschappen al van oudsher gevestigd in het VK. Voor een migrant is het betrekkelijk eenvoudig om contact te leggen met een familielid in Londen.'

Na de sloop van de jungle werd België geconfronteerd met een toestroom van vluchtelingen uit Noord-Frankrijk. 'België is dicht bij Calais, dus ze kunnen snel een nieuwe poging wagen om Het Kanaal te passeren.' De Brexit heeft ondertussen de zaak nog ingewikkelder gemaakt. 'De aankondiging daarvan zorgde voor meer urgentie om het VK proberen te bereiken. Je zag steeds meer kleine bootjes Het Kanaal op varen, wat tot veel slachtoffers leidde. Frankrijk, België en het VK kijken naar elkaar om er iets aan te doen.' Gevolg: het ontbrak aan geharmoniseerd beleid. 'Uiteindelijk krijg je merkwaardige zaken zoals het besluit van de Decathlon-winkels in Calais en Duinkerke om maar geen kajakken meer te verkopen. Het is natuurlijk slechte publiciteit als mensen verdrinken in jouw bootjes.' Honderden uit Calais verdreven migranten vonden een plek in het Maximiliaanpark in Brussel, waar tijdelijke nederzettingen ontstonden. 'Het is geen toeval dat migranten daar terecht kwamen, want het is vlak bij Station-Noord en de Dienst Vreemdelingenzaken waar ze asielen kunnen aanvragen.'

De autoriteiten reageerden niet snel op de situatie. 'Dat heeft te maken met de ingewikkelde bestuursstructuur in België. Het park ligt bijvoorbeeld op verschillende gemeentegrenzen binnen het Hoofdstedelijk Gewest Brussel. Dan heb je te maken met verschillende burgemeesters met afwijkende politieke agenda's en met de federale overheid.' Verschillende ngo's en burgerinitiatieven boden hulp. 'Aan het begin van de pandemie zijn de nederzettingen echter ontmanteld. Maar er zijn nog honderden gestrande migranten in deze regio met een juridisch ongewisse status. Ze willen werken voor weinig geld. Van die kwetsbaarheid wordt misbruik gemaakt.'

De Massol de Rebetz richtte zich in haar onderzoek op het complexe verschil tussen mensenhandel en mensensmokkel. 'Het is wettelijk vastgelegd dat het twee verschillende criminele activiteiten zijn.' Maar de werkelijkheid is ingewikkelder. 'Bij mensensmokkel is vaak het beeld dat de gesmokkelde instemt met wat er gebeurt.' Dat kan weliswaar zo zijn, maar het kan ook onder grote druk gebeuren. 'Bijvoorbeeld als een zwaarbewapende bende met hun Kalasjnikovs migranten op een overvolle boot dwingt. Tussen die twee uitersten zijn zoveel verschillende scenario's mogelijk.' In haar proefschrift verwerkte ze interviews met politie, beleidsmakers en ngo-medewerkers tot een verhaal over een fictief personage Osman. Hij reist vanuit West-Afrika met behulp van smokkelaars naar Italië, trekt naar Calais en belandt uiteindelijk in België. Om zijn smokkelaars te betalen moet hij onder slechte omstandigheden voor ze werken. Zo wordt hij slachtoffer van uitbuiting. In dat scenario raakt de zaak aan mensenhandel. Maar Osman kan er ook voor kiezen om de smokkelaars vrijwillig

te helpen, mogelijk in ruil voor een gratis oversteeek naar het VK. Het slachtoffer kan zo ook dader zijn en vice versa. 'Wat ik wil aantonen is dat tijdens de reis van een migrant het lang niet altijd duidelijk is waarmee deze instemt, en of dat überhaupt mogelijk is', zegt de onderzoeker. 'De autoriteiten moeten daar meer rekening mee houden.'

Bij mensenhandel domineert het beeld van vrouwen die op geweldadige wijze seksueel worden uitgebuit. 'Dat zie je bijvoorbeeld in *Taken*, de film uit 2008 met Liam Neeson, waarin willoze slachtoffers zijn vastgeklonken aan radiatoren. Maar zulke afschuwelijke scenario's spelen zich maar in een heel klein deel van de gevallen af.' Vaak kiezen migranten er zelf voor om ergens te gaan werken, ook in de seksindustrie, omdat het een verbetering oplevert ten opzichte van hun oude situatie. 'Deze mensen voelen zich niet per se slachtoffer van mensenhandel en omschrijven zichzelf ook niet zo als de politie hen spreekt. Maar ze worden uiteraard wel uitgebuit.'

Deconstructie van vastgeroeste ideeën is nodig, vindt De Massol de Rebetz. 'Je kunt niet iedereen beschermen, dus je moet prioriteiten stellen. Als iemand wordt gesmokkeld wiens leven totaal niet in gevaar is, dan is dat in mijn ogen geen slachtoffer, maar als die persoon in gevaar komt uiteraard wel.'

Autoriteiten moeten meer oog krijgen voor die nuances, vindt ze. 'Organisaties moeten niet alleen kijken naar hun eigen rol in het systeem, maar met elkaar overleggen. Als een officier van justitie en de agenten in het veld elkaar beter begrijpen, ben je al een stap verder. Een simpele oplossing was om lunches te organiseren waar politie en officieren, maar ook andere spelers samenkwamen en over actuele zaken spraken.' Juridisch gezien is er in België de mogelijkheid om onderscheid te maken tussen verschillende vormen van smokkel. 'Er is een wettelijk verschil tussen mensensmokkel en mensensmokkel met "verzwarende omstandigheid". Zo'n omstandigheid is bijvoorbeeld smokkel door een bende, of als de smokkelaar het leven van de gesmokkelde in gevaar brengt.'

Bij 'ernstige vormen van mensensmokkel' kent de wetgever onder een aantal omstandigheden een beschermde juridische status toe aan slachtoffers. Het bijzondere is dat een dergelijke status doorgaans strikt is voorbehouden aan slachtoffers van mensenhandel. 'Helaas werkt deze zogeheten "derde weg" in de praktijk niet. Een simpele verklaring die door veel respondenten wordt gegeven, is dat de migranten niet geïnteresseerd zijn, maar dat is naar mijn idee te simplistisch en misleidend. Agenten zien vaak de waarde van deze mogelijkheid niet in en informeren migranten er soms niet eens over. Een van de problemen is natuurlijk ook een tekort aan tijd en politiecapaciteit.'

Als mensen beter geïnformeerd zouden worden over bepaalde zaken, dan zou dat al een flinke vooruitgang zijn. 'De nadruk in het systeem ligt op het beschermen van de grenzen van de staat, en niet op het beschermen van kwetsbare individuen.' Uiteindelijk moet de kwestie op Europees niveau worden opgelost. 'Maar er is geen solidariteit. We zijn allemaal verantwoordelijk maar de lidstaten blijven elkaar de bal toespelen. Dat is contraproductief en oneerlijk, met name ten opzichte van de zuidelijke landen. Als migranten tussen Nederland, Frankrijk en België trekken, moeten we er in ieder geval voor zorgen dat we hun mensenrechten respecteren. Dat staat los van politieke ideeën over hoe open grenzen moeten zijn. Het is duidelijk dat we daar niet in slagen.' 'Om Ter Apel maar als voorbeeld te nemen: dat is echt beschamend. Wat betreft hulp, steun en zorgen voor een veilige omgeving voor migranten, moeten we het veel beter gaan doen.'

Roxane de Massol de Rebetz, *Beyond the Dichotomy between Migrant Smuggling and Human Trafficking*. Promotie was 25 mei

Een mbo-student van de Leidse instrumentmakers School.

Studenten die geen studenten zijn

In augustus mogen mbo'ers voor het eerst meedoen aan de El Cid. Of nou ja, één dagje dan, maar bij studentencafés en verenigingen blijven ze voorsnog niet welkom. 'Er wordt op ons neergekeken.'

DOOR LORENZO GERRITSEN
FOTO'S TACO VAN DER EB

Meld je aan als El Cid-mentor, geef rondleidingen in de stad en ga gratis naar het Leids Eerstejaars Festival!

Dat mailtje kreeg mbo-student Stefan Duk (25, doktersassistent) van mboRijnland. Tijdens de introductieweek leren studenten stad, studie en verenigingen kennen. Normaal zijn dat alleen studenten van het hbo en wo, maar deze zomer mogen ook honderd mbo'ers meedoen, als pilot.

'Alleen op de laatste dag zijn we welkom', zegt Duk, die al eerder meedeed aan de El Cid als universitair student, maar overstapte naar het mbo omdat hij 'een garantie op een baan' wilde.

De integratie van mbo'ers is een eerste stap, zegt Canali Korkmaz, voorzitter van het El Cid-bestuur. 'De wens om mee te doen kwam van mboRijnland en Leidse instrumentmakers School (LIS). Ook in de maatschappij zijn er meer geluiden voor gelijkwaardigheid van verschillende onderwijstypes. Dat slechts honderd mbo'ers mogen meedoen, is 'omdat we een slag om de arm willen houden', zegt Korkmaz. 'Wij weten niet of er animo vanuit het mbo is om mee te doen. Na de pilot kijken we hoe we het in het vervolg aanpakken.'

Officieel zijn mbo'ers sinds 2020 volgens de wet student, maar de kloof tussen mbo en wo was daarmee nog niet gedicht. Pas in 2022 werden de eerste mbo'ers tot de introductieweek van Utrecht toegelaten. Vervolgens de meeste verenigingen staan niet open voor mbo'ers.

'Utrecht heeft ons geïnspireerd', zegt Gijs Vlieland, directeur bij mboRijnland. 'Het plan is dat mbo'ers daar ook de studentencafés in mogen. Toen is het balletje ook bij ons gaan rollen. Wij hebben in Leiden op een prettige manier gehoor gekregen van de universiteit, hogeschool en de El Cid: zij vonden dat mbo'ers ook studenten zijn. We waren laat met onze vraag en daarom hebben we besloten om de pilot klein te houden.'

'Voorheen hadden we zelf een introductiedag die was gericht op het beroep en de klas', aldus de directeur. 'Maar wij hebben natuurlijk ook studenten die op kamers wonen. Het is waanzinnig belangrijk dat zij elkaar en de stad leren kennen.'

Dat de vraag om mee te lopen niet van de mbo-studenten zelf kwam, vindt Vlieland begrijpelijk. 'Het is net als een nieuwe auto. Als je niet weet dat die automatisch kan inparkeren, dan gebruik je die functie niet. Je moet ze in aanraking laten komen met de El Cid. In twee weken tijd zijn er 46 aanmeldingen van Rijnland en LIS samen. Het loopt niet storm, maar ik vind het best een nette score.'

'Je leert het studentenleven pas echt kennen door de El Cid', zegt Duk. Hij begon zelf op de universiteit en liep daar de introductieweek. 'Voordat ik eraan meedeed, was ik anti-studentenverenigingen. Ik

dacht dat alles heel traditioneel en jasje-dasje was. Tijdens de introductieweek vond ik Catena geweldig en schreef ik me daar in.'

'Van de 24 verenigingen staan er minstens zes open voor mbo'ers, zoals Duivelsei, De Blauwe Schuit en Aquamania', zegt Sophia Wouda, bestuurslid bij de Plaatselijke Kamer van Verenigingen Leiden (PKVV). 'Het is lastig om het precieze aantal te noemen, omdat sommige verenigingen officieel openstaan voor mbo'ers, maar in de praktijk anders handelen. Het toelaten van mbo'ers staat nog in de kinderschoenen, dus de meeste verenigingen zijn afwachtend.' De PKVV bemoeit zich daar niet mee, zegt Wouda. 'Wij staan hier neutraal in. Als ze het willen vinden wij het prima, maar als ze het niet willen ook.'

Catena is de enige van de grote vijf verenigingen die 'in principe' wél mbo'ers toelaten. 'Ik gok dat ongeveer veertig van de duizend leden op het mbo zitten', zegt voorzitter Kyra Maartense. Wel moeten belangstellenden eerst een soort sollicitatiegesprek houden met het bestuur. 'Dat is statutair vastgelegd. Het is een casual gesprek om te kijken of ze weten hoe een vereniging werkt.'

Actief mbo'ers werven doet Catena niet, zegt Maartense. 'De meesten komen via via met ons in aanraking. We zoeken ze niet op, omdat de meeste mbo'ers minderjarig zijn.'

Alle verenigingen hebben moeite met de jongere leeftijd van mbo'ers. 'Vanwege de horecawetten heeft SSR bij twintig leden een ledenstop voor minderjarigen', zegt voorzitter Jasper Jansen. 'Alleen dan kunnen we overzicht houden dat er geen minderjarige alcohol drinken.'

'Bij het verenigingsleven hoort een biertje', zegt Minerva-voorzitter Daan Yesilkagit. 'Als je op het mbo zit en je bent 18, dan ben je al bijna klaar met je studie. Wij willen juist leden die langer actief lid blijven.' Daarnaast hebben Augustinus, Quintus en Minerva last van beperkte capaciteit. 'De ruimte is er niet', zegt Yesilkagit. 'Bij Minerva moeten wij al veel loten. Het toelaten van mbo'ers leidt tot nog meer uitgelote studenten.'

Ook zijn de activiteiten inhoudelijk gericht op wo'ers en hbo'ers, van wie de laatste al duidelijk in de minderheid zijn. 'Op Minerva worden er soms evenementen georganiseerd door bijvoorbeeld advocatenkantoren. We hebben nu ongeveer drieduizend leden en een volle agenda.'

Maar het is zeker ook een kwestie van imago, zegt Duk. 'Sommige verenigingen kijken neer op mbo'ers. Ik deed vorig jaar bestuur bij Catena en op constitutieborrels reageerden sommigen heel verbaasd als ik vertelde dat ik op het mbo zit. Ze zeiden dan: "Oh, hebben jullie mbo'ers?" en "Mogen die ook bestuur doen?" Als ik daarna aangaf dat ik op de universiteit was begonnen, hoorde ik er op eens weer bij.' >

'In de maatschappij worden mbo'ers niet gezien als studenten'

Mbo'ers proberen tevergeefs de NEXT binnen te komen, in 2018 (zie mareonline.nl voor de reportage 'Zij komen er dus niet in')

Dat negatieve beeld overheerst nog in de hele maatschappij, vindt Duk. 'Mbo'ers worden niet gezien als studenten. Soms betrap ik mezelf ook op die gedachte, dat ik "maar" mbo doe. Dat wordt er ook wel ingestampt op de middelbare school. Iedereen vindt het "lager onderwijs", maar er is nu wel een groot overschot aan hogeropgeleiden en een chronisch tekort aan vakmensen.' Desondanks blijven mbo'ers zich minderwaardig voelen, zegt Duk. 'Tijdens de MASCQ-week, de feestweek van de grote vijf verenigingen, moest je bij alle sociëteiten je collegekaart laten zien. Die heb ik als mbo'er niet. Ik ging toen maar niet, want ik wilde niet de schaakte ervaren dat ik niet naar binnen mocht.' En dat strenge deurbelid gaat verder dan alleen verenigingen, weet Laisla de Zeeuw (27, handhaving en toezicht). 'Soms zijn er feesten in clubs waar je een studentenpas moet laten zien. Dan zijn wij als mbo'ers niet welkom, maar mensen van het hbo en wo wel. Waarom zou ik geen student zijn?' Een van die studentenclubs is de NEXT. 'Onze voorloper NEXUS hanteerde hetzelfde beleid en de vorige

eigenaar wilde dat wij die lijn zouden doorzetten', verklaart leidinggevee Joost Bloem. 'We merken dat het goed werkt en wordt gewaardeerd. Mensen zijn graag onder gelijkgestemden. Studenten zitten in een aparte fase van hun leven. Het is natuurlijk leuk als je met mensen zit die dat begrijpen.' Dat mbo'ers sinds 2020 volgens de wet officieel studenten zijn, heeft daar niets aan veranderd. 'Het woord studenten is aangepast, maar dat betekent niet dat de situatie anders is', aldus Bloem. 'Mbo-studenten hebben een ander soort studentenleven en zijn niet hetzelfde als bijvoorbeeld hbo-studenten. Als je geen lid bent van een schaakclub, kom je daar ook niet naar binnen. Dat kan je oneerlijk vinden, maar dan moet je maar lid worden van een schaakvereniging. Je hebt in Leiden genoeg uitgaansgelegenheden die allemaal verschillende identiteiten en soorten deurbelid hebben. Je kan zelf kiezen waar je heen gaat. Ik vind het discussie die hun doel voorbij schieten.' Ziet hij de (voorzichtige) openstelling van de introductieweek niet als signaal dat tijden veranderen? 'De El Cid pakt het ook voorzichtig aan, met maar

één dag voor mbo'ers. Als het een succes is, dan kan het in de loop der tijd veranderen en mogen ze misschien ook bij verenigingen binnen. Maar wij hoeven niet de pionier te zijn.' Na ophef over Utrechtse cafés die mbo'ers weigerden, tweette onderwijsminister Robbert Dijkgraaf vorig jaar juni: 'Als minister van "alle" studenten in Nederland ga ik graag het gesprek aan met de café-eigenaar bij wie mbo-studenten niet welkom zijn. Wat een onzin om in je deurbelid onderscheid te maken naar opleiding.' De lokale Utrechtse wethouder Dennis de Vries (PvdA) wil met een 'Mbo Uitvoeringsplan 2023-2026' de horeca openstellen aan alle studenten. En Leiden? Ook de Leidse wethouder Studentenzaken Fleur Spijker (D66) zegt de gelijkwaardigheid van mbo'ers te willen verbeteren. 'Daar zijn we ontzettend alert op. Onlangs hebben wij een onderzoekje gedaan samen met mboRijnland of de studenten daar ook korting krijgen bij sportscholen. Dat was het geval.' Maar of de gemeente ook het deurbelid van studentcafés wil aanpakken, is onduidelijk. 'Ik heb daar zelf geen onderzoek naar gedaan', zegt Spijker. 'Die

klachten heb ik ook nog niet gehoord. Zodra ik signalen heb, ben ik wel een wethouder die erop afgaat.' Duk heeft zijn hoop gevestigd op de kleine verenigingen. 'Het traditionele studentenleven is nog niet klaar om mbo'ers te ontvangen. Bij interesseverenigingen voor sport, reizen of muziek draait het minder om opleidingsniveau. Als dat gebeurt kan er misschien een beweging ontstaan, waardoor de rest ook wellicht mbo'ers gaat toelaten.' Daar zijn alle vijf de grote verenigingen het ook over eens. s.s.r-voorzitter Jansen: 'Als de El Cid succesvol is en er blijkt dat mbo'ers bij de verenigingen willen, zie ik wel een mogelijkheid tot discussie om mbo'ers toe te laten.' Minerva-voorzitter Yesilgagit oppert een ander plan: 'Het lijkt me mooi dat ze een eigen vereniging oprichten. Daar kunnen ze rekening houden met leeftijd en eigen interesses.' Directeur Vlieland speelt al, samen met de PKVV, met het idee van een eigen mbo-vereniging. 'Maar dan wel een die ook open is voor hbo'ers en wo'ers, want anders zou het een beetje gek zijn.' <

Waarom we anders moeten omgaan met antibiotica

Steeds meer bacteriën worden resistent tegen antibiotica. En dat is een probleem dat de gezondheidszorg overstijgt, zegt hoogleraar infectieziekten Mark de Boer, die vrijdag zijn oratie houdt.

DOOR MARCIËLLE VAN DER KRAAN

Hoe komt het dat steeds meer bacteriën resistent zijn tegen antibiotica?

'Bacteriën leven al 3,5 miljard jaar op deze aarde en hebben zich in al die jaren moeten verdedigen tegen andere bacteriën, schimmels en planten die stoffen maken waar ze niet goed tegen kunnen. 'Die stoffen moeten ze afbreken of tegenhouden om te kunnen overleven, waardoor bacteriën na verloop van tijd bepaalde resistentiemechanismen ontwikkelen, die ze aan elkaar kunnen doorgeven. Dat is de evolutie van die bacterie. 'Wat in de afgelopen decennia is gebeurd, is dat een aantal van die natuurlijke stoffen is ontdekt en veelvuldig wordt gebruikt als geneesmiddel: antibiotica. Naar hoe meer antibiotica je gebruikt, hoe vaker bacteriën die stoffen moeten afbreken. Zo wordt een bacterie die ziekmakend is voor de mens resistent tegen een bepaald antibioticum. Dat is een directe bedreiging voor onze gezondheid.'

Hoe groot is dat probleem?

'Het neemt sterk toe. Een aantal jaar geleden werd een commissie aangesteld in Groot-Brittannië om de ontwikkeling en de consequenties van de antibioticaresistentie te voorspellen. De voorspelling was dat vanaf 2050 gemiddeld 10 miljoen mensen per jaar zouden sterven. Als die bacteriën nog steeds gevoelig zouden zijn voor antibiotica, hoeven die mensen niet te overlijden. 'Dat vonden we destijds een verstrekkend

de voorspelling, maar vorig jaar publiceerde een andere onderzoeksgroep een analyse van hoeveel mensenlevens antibioticaresistentie in 2019 heeft gekost: toen ging het al om 1,3 miljoen. Dus 10 miljoen in 2050 bleek opeens niet zo gek. 'Dan denk je misschien: hoe kan dat zo snel gaan? Alle antibiotica die we gebruiken,

komen in ons ecosysteem terecht. Antibioticaresistentie in het ziekenhuis, de huisartsenpraktijken veeleert zijn uiteindelijk allemaal met elkaar verbonden.'

'Als we ons consumptiegedrag aanpassen, komt er minder antibiotica in ons ecosysteem'

Wat is er tegen te doen?

'We kunnen een aantal stappen nemen. In de eerste plaats is preventie van belang. Als je geen infecties hebt, hoef je geen antibiotica te gebruiken. Dat betekent dat we moeten voorkomen dat mensen infecties krijgen, bijvoorbeeld in het ziekenhuis, maar ook - en dat is voor Nederlanders heel vanzelfsprekend - door schone drinkwatervoorziening, goede voedselhygiëne en vaccinaties. 'Mocht iemand toch een infectie krijgen, dan moeten we zorgen dat die antibioticabehan-

deling zo effectief mogelijk is. Dat begint al bij een diagnose. Als je weet om welke bacterie het gaat, hoef je niet met een breed spectrum aan antibiotica te behandelen en gebruik je alleen een antibioticum die die bacterie aanpakt. Daarnaast kunnen kuren vaak een stuk korter worden toegediend.'

En buiten de gezondheidszorg?

'Resistentie heeft ook te maken met grote maatschappelijke thema's, zoals klimaatverandering en armoede in de wereld. Door de opwarming van de aarde kunnen muggen, teken en andere insecten die ziekten verspreiden meer gebied beslaan. Als het warmer wordt, zie je dat insecten ook steeds noordelijker trekken. Steeds meer mensen krijgen dan last van infectieziekten en meer mensen zullen antibiotica nodig hebben. 'Daarnaast zit op microplastics een laagje eiwitruikers waarin bacteriën zich kunnen verschuilen. Het eigenaardige is dat bacteriën in die laag makkelijk resistentiemechanismen met elkaar kunnen uitwisselen, wat ook bijdraagt aan de ontwikkeling van antimicrobiële resistentie. 'Als we armoede en honger willen tegengaan en we doen dat volgens het huidige consumptiepatroon, moeten we 30 tot 50 procent meer vlees "creëren". In veeleert wordt dat veelal gedaan met antibiotica, zodat vee sterker is en meer vlees op het bot krijgt. Zo komen meer antibiotica in ons ecosysteem terecht, terwijl dat niet nodig is als we ons consumptiegedrag aanpassen. 'Dus niet alleen artsen kunnen antibioticaresistentie tegengaan. Door voorzichtig om te gaan met plastic, minder vlees te eten en minder te vliegen, kun je zelf al veel doen. Alles wat je moet doen om onze aarde te behouden, moet je ook doen om antibioticaresistentie tegen te gaan.'

Mark de Boer houdt zijn oratie op vrijdag 9 juni om 14:15 in het Academiegebouw

NIEUWS

Minder haasten en overwerken, meer onderzoek doen en plezier hebben

De faculteit Geesteswetenschappen wil werkbalans en werkplezier verbeteren. Aanleiding: de jarenlange slechte scores in de facultaire personeelsmonitor. 'Er schort echt wat aan.'

DOOR EMIEL BEINEMA EN SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK

De faculteit wil een betere verhouding tussen de verschillende taken van het wetenschappelijk personeel, waardoor er meer tijd komt voor onderzoek, er opeen rustiger tempo kan worden gewerkt en er minder hoeft te worden overgewerkt. Dat staat in het voorstel 'Werkbalans in Actie'. Ook moeten medewerkers meer zelf de regie over hun werk krijgen en moet er meer helderheid komen over verwachte resultaten en loopbaanperspectieven.

'Op verschillende niveaus willen we kijken naar een betere werkbalans en meer werkplezier', zei hoofd personeelszaken Annemiek Hogendorp onlangs tijdens de faculteitsraadsvergadering van Geesteswetenschappen. 'Dit alles naar aanleiding van de jarenlange signalen vanuit de personeelsmonitor, omdat daar echt wel wat aan schort.' Raadslid Arnout van Ree had kritiek op de 'ontwikkelingstijd' voor docenten. Die is vijf procent en volgens Van Ree is dat veel te weinig. 'Vijf procent is op een 38-urige werkweek nog niet eens twee uur. Terwijl beginnende docenten juist extra tijd kwijt zijn aan hun taken, en docenten die al langer werken extra taken krijgen toebedeeld.' Kortom: van die ontwikkelingstijd blijft weinig over. 'Het is tijd die vaak wordt opgegeten door andere zaken, of extra taken waar soms helemaal geen tijd voor staat', aldus Van Ree. 'Hiermee wordt gesuggereerd: ontwikkelen

doe je maar in je eigen tijd. Ik wil het faculteitsbestuur verzoeken om bij het college van bestuur aan te geven dat vijf procent wel echt het minimum is.' Raadslid Elizabeth den Boer vond dat er in het voorstel te weinig aandacht is voor het ondersteunend personeel. 'Dit gaat alleen over wetenschappelijk personeel, het lijkt me goed om toe te voegen dat er ook nog een plan voor ondersteunend personeel aankomt.' Hogendorp gaf haar gelijk, maar zei ook dat uit de personeelsmonitor blijkt dat 'de nood als het gaat om werkdruk en werkbelasting het hoogst is onder wetenschappelijk personeel' en dat 'de behoefte aan werkbalans het grootst is' bij hen. 'Ik wil de situatie van het ondersteunend personeel niet bagatelliseren, maar vandaar dat we bij het wetenschappelijk personeel zijn begonnen.'

Er zit een luchtje aan de kritiek op de haringtest

Na kritiek dat de jury partijdig zou zijn, besloot het AD met de beroemde jaarlijkse haringtest te stoppen. Maar die beschuldigingen deugen helemaal niet, ontdekte statisticus Richard Gill.

DOOR MARK REID

Als hij niet bezig is met het verdedigen van ten onrechte veroordeelde verpleegkundigen, eet de Leidse statisticus Richard Gill graag een haringke.

En hoe kom je erachter waar je de beste haring kan halen? Door de jaarlijkse haringtest van het AD, die jarenlang de autoriteit was op het gebied van de Nederlandse Nieuwe.

Was, inderdaad, want de test bestaat niet meer. In 2017 en 2018 bracht de econoom Ben Vollaard rapporten uit waarin hij stelde dat er gefraudeerd werd met de resultaten.

Uit een statistische analyse van de jurering zou volgens Vollaard blijken dat haring die bij een specifieke groothandel vandaan kwam systematisch een betere beoordeling kreeg. Bovendien zouden haringkramen in de buurt van Rotterdam ook onterecht hogere punten krijgen. De beschuldigingen bleken voor het AD voldoende om definitief met de test te stoppen.

Maar volgens Gill, emeritus professor in de statistiek, en een collega van de Chinese Fudan University zit er een luchtje aan de conclusies van Vollaard.

Samen publiceerden ze een paper in het *Scandinavian Journal of Statistics* die de haringtest vrijpleit.

Wat was uw reactie als ervaren statisticus toen u het onderzoek van Vollaard voor het eerst zag?

'Ik kreeg de indruk dat het amateuristische economenstatistiek was. Ze hebben volledig standaard methodologie uit de kast gehaald zonder erbij na te denken. Het is allemaal eerstejaarsstatistiek. En als ik dat zo zie, vind ik het heel gewaagd om met de zware conclusie te komen dat de haringtest doorgestoken kaart was.'

Volgens het onderzoek zou vis die bij groothandel Atlantic vandaan kwam een streepje voor hebben gehad bij de jury. Kun je dat afleiden uit de statistiek?

'Vollaard heeft een model gemaakt waarmee hij de eindscore van een haringkraam kon voorspellen op basis van de eigenschappen van de haring die de jury heeft vastgesteld, bijvoorbeeld het gewicht en de temperatuur. Dat werkte aardig. 'Vervolgens heeft hij daar een variabele aan toegevoegd, namelijk of de vis wel of niet bij groothandel Atlantic vandaan kwam. Wij hebben dat

model nagemaakt en het resultaat is dat er geen effect te zien is. Het model zegt dat vis van Atlantic precies zo scoort zoals het hoort te scoren op basis van de meetbare maatstaven.'

Hoe kom je dan bij de conclusie dat er gefraudeerd is?

'Vollaard moet ook gezien hebben dat er volgens het statistische model geen effect is, dus zegt hij dat de verschillen in de scores te wijten zijn aan de subjectieve delen van de jurering. Dat is vooral hoe goed gerijpt de haring is volgens de juryleden. Dat kun je wel zeggen, alleen kun je dat totaal niet onderbouwen. De data zijn zeer beperkt.

'Het enige wat ik echt kan constateren is dat je met deze data bijna niks statistisch kan constateren.

'Je vraagt me in feite om te geloven dat de jury systematisch het onderscheid tussen rijp en overrijp bewust in het voordeel van die twintig winkeltjes van Atlantic heeft veranderd. Ik denk eerder, en dat is mijn eigen gevoel, dat mensen die jarenlang haring proeven het verschil in smaak tussen verschillende rijpheden van haring goed en gemotiveerd kunnen benoemen, net zoals we wijn of kaas kunnen beoordelen.'

En hoe zat het dan met visboeren in de buurt van Rotterdam die een hogere score kregen?

'Daar is wel een effect te zien, maar dat heeft een andere oorzaak dan dat Rotterdamse zaken bewust zijn voortgetrokken. De test was oorspronkelijk voor lokale haringkramen in onder andere Rotterdam en Scheveningen, georganiseerd door het *Rotterdams Dagblad* (dat later in het AD is opgegaan, red.). Het probleem is dat de winkels die meededen aan de test zichzelf hadden opgegeven. Het was geen willekeurige steekproef van alle visboeren. Verkopers die goed scoorden deden vaak het daaropvolgende jaar weer mee, visboeren die laag scoorden niet. Dus na jaren ten deden vooral de betere haringkramen uit die regio nog mee.

'Met de tijd heeft de test zich uitgebreid naar meer iets nationaals en doen er nu ook haringzaken uit Drenthe of Limburg mee. Dat waren vaak nieuwe bedrijven die probeerden een soort Michelinster te krijgen voor hun vis. Zo ontstaat het effect dat aan de kust de geteste vis heel goed

Reactie Ben Vollaard: 'Deze kritiek is tendentius en niet vakinhoudelijk'

Gevraagd om een reactie stuurde Ben Vollaard samen met co-auteur Jan van Ours het volgende bericht:

'Wij staan volledig achter de resultaten van ons onderzoek. Dat is na peer review in een wetenschappelijk tijdschrift gepubliceerd. Richard Gill is door het AD betaald om kritiek op het onderzoek te leveren. Hij heeft dus een belangenconflict. Een klacht die het AD vijf jaar geleden over ons onderzoek indiende – mede op basis van de kritiek van Gill – is ongegrond verklaard. Gill kan dit klaarblijkelijk niet loslaten. Zijn kritiek is tendentius, niet vakinhoudelijk. Zijn reactie zegt meer over hem dan over ons onderzoek.'

Desgevraagd geeft Gill aan dat hij in 2018 inderdaad in opdracht van het AD het onderzoek van Vollaard heeft bekriftiseerd.

Het huidige onderzoek dat dit jaar is gepubliceerd in het *Scandinavian Journal of Statistics* vloeit daar inhoudelijk uit voort. In dat artikel noemt hij ook dat hij in 2018 betaald is.

Hoe ik in mijn tussenjaar 'Het Tuinmannetje' werd

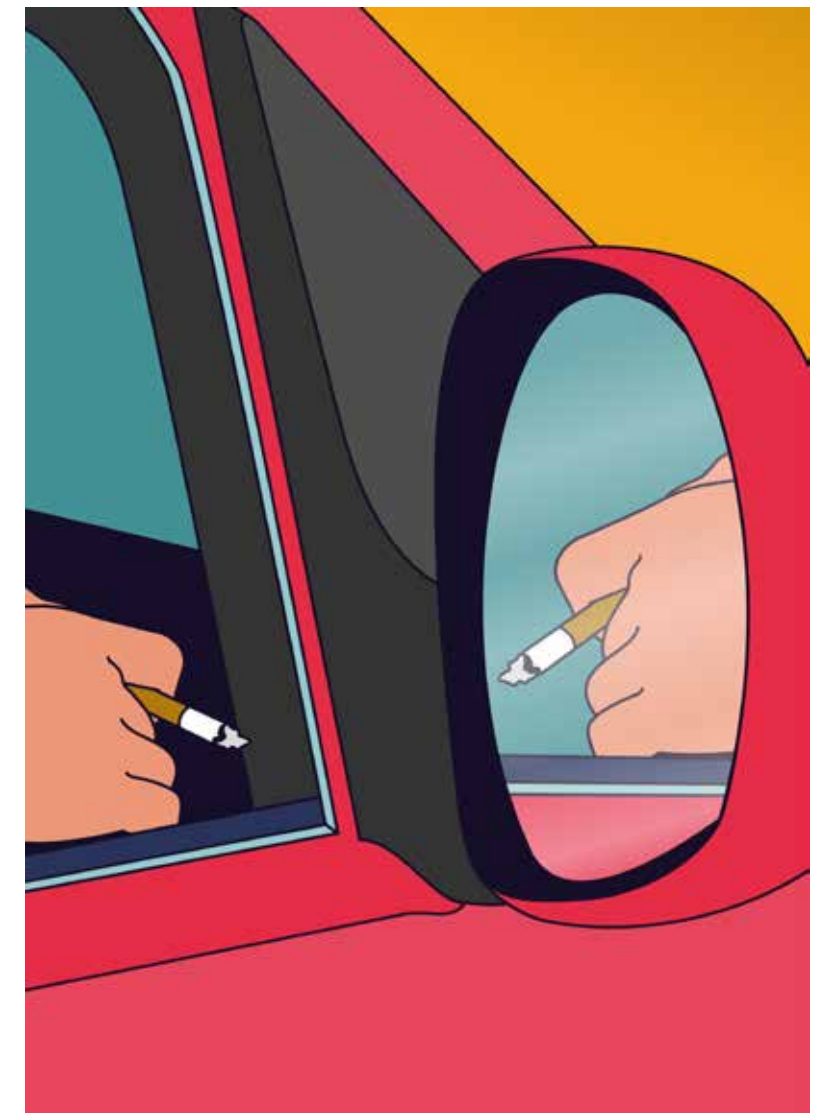
De man van het uitzendbureau hield mijn geprinte cv vast alsof het net nog onderin de prullenbak had gelegen. Hij las, keek daarna met een schuin oog naar mij, las verder, om uiteindelijk diep en moedeloos te zuchten. 'Dus jij wilt hovenier worden', zei hij tegen mij, de gesjeesde student die had besloten een tussenjaar te nemen. 'Je weet hoe vroeg die lui beginnen? En dan moet je helemaal uit Leiden komen?'

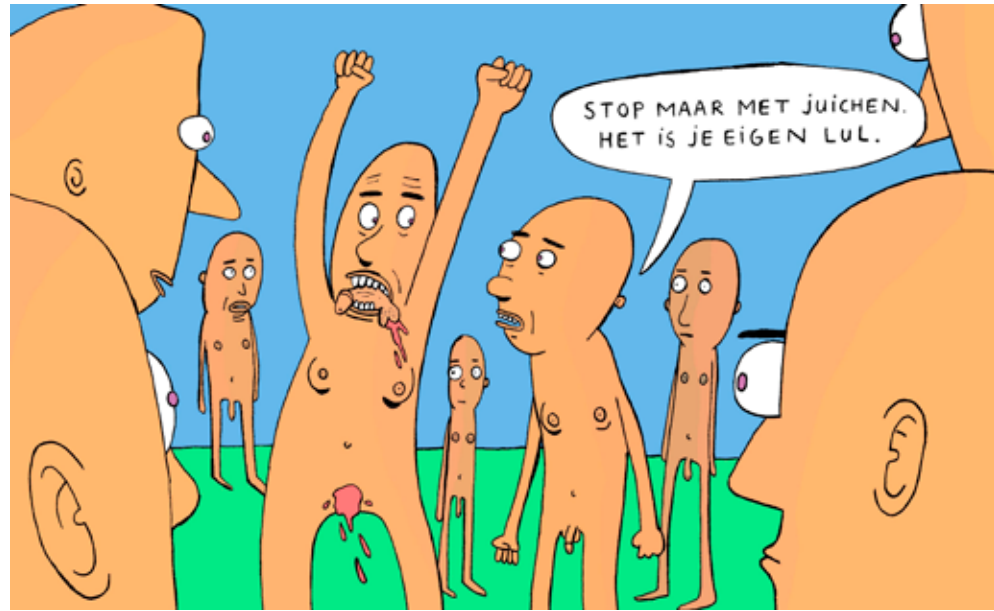
Ik zag hem denken: waarom het gepamperde studentenbestaan vervuilen voor het echte leven, dat werken heet? Ik wist hem te overtuigen door te zeggen dat ik in het bezit was van een opgevoerde scooter. Daarna zei hij dat hij wel iemand kende. 'Robbie heet -ie, heeft een zaak in Rotterdam-Noord. Wel een taaie.' Met een handdruk bezegelden we onze deal: hij zou één telefoontje plegen, en in ruil daarvoor schonk ik hem het komende jaar de helft van mijn salaris.

Mijn eerste werkdag liep ik om half vijf 's ochtends de voordeur van mijn studentenhuus uit. De decemberkou was onverbiddelijk. De tocht van ruim een uur voerde mij over onverlichte wegen door een pikdonkere wereld, die geen enkele moeite deed om mij in de juiste richting te sturen. Robbie stond me bij de zaak op te wachten met koffie. Hij was drie jaar ouder dan ik en had onderarmen zo dik als mijn kuit. Ik moest mijn bakkie maar in de bus oprinken, want we waren (kwart over zes) al aan de late kant.

Robbie legde alles maar één keer uit, ontdekte ik toen hij aan het einde van mijn eerste dag tegen me uitviel omdat ik 'wéér' (dus voor de tweede keer) de trap in de aanhangwagen had laten liggen. Later hoorde ik dat hij dat jaar al elf sollicitanten had zien komen en gaan, van wie sommigen de lunch niet eens hadden gehaald. Als we bij een klus aankwamen noemde hij in één ademteug alles op wat ik uit de bus in een kruiwagen moest laden: spades, schep, heiblok, touwtjes, pennen, klinkhamer, lange waterpas, kleine waterpas, boomzaag, trilplaat, oorkleppen, et cetera – Max Geheugentrainer is er niks bij. Mijn bijnaam werd 'Tuinmannetje', misschien omdat Robbie zag dat ik eerder geschikt was voor het verpotten van begonia's dan voor het bestraten van opritten. Het duurde nog geen drie weken voordat we het met mekaar aan de stok kregen. Aan het einde van de dag stond hij in de stromende regen (waarin we al de hele dag hadden staan werken) tegen me te tieren omdat ik de touwtjes verkeerd had opgerold. Ik vertelde hem op mijn beurt waar hij zijn touwtjes kon steken, waarna we zonder verder nog iets te zeggen de klus afronden. Pas op de terugweg verbrak Robbie de stilte door te zeggen: 'Voor deze ene keer mag je in de bus roken, Tuinman.'

In de negen maanden daarna viel er geen overvragen word meer. 'Ik zie je vaker dan m'n eigen vriendin', zei Robbie soms. Dat vond hij overigens niet erg, voegde hij er dan aan toe, wat ik opvatte als een teken van vriendschap. Lunchen deden we zittend in omgedraaide kruiwagens, pissen gebeurde in een emmer achterin de bus, aan het einde van de dag beloonden we onszelf met een potje tafeltennis.

MARETJES

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4,500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week bijles en huiswerkbegeleiding op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord, basisonderwijs**, 2 leerlingen groep, 4 t/m 8. **Voortgezet onderwijs:** *Aardrijkskunde, biologie, 2 havo. Twee leerlingen. *Engels, brugklas basis/kader. *Nederlands, aardrijkskunde, brugklas vmbo-tl. *Wiskunde, biologie, brugklas basis/kader. *Wiskunde A, economie 4 havo. **Leiden-Zuid**, *3 leerlingen basisonderwijs. **Voortgezet onderwijs:** *Nederlands, Engels, Wiskunde, brugklas vmbo basis/kader. *Ook hulp gevraagd bij organisatie van de bijles, één of twee middagen per week. Onderwijswinkel Arubapad 2 (Het Gebouw), ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekoomen@owwleiden.nl.

Inloopconcert gegeven door Bert Mooiman (orgel) Academiegebouw, Rapenburg 73. **Woensdag 14 juni van 13.00 uur tot 13.30 uur.** Toegang gratis. Zie ook: <https://www.universiteitleiden.nl/orgel>

On **Saturday 10 of June** (8.15 pm) there will be a **International Comedy Night**. With international top comedians. By example Nira Tal and Kendra Borgen. In **Bourbon Street Comedy Club, Noordeinde 44, Leiden**. Buy your tickets on the website bbs-leiden.nl

Nette oppas gezocht voor de twee katten wanneer wij op vakantie zijn. Je kunt verblijven in een eengezinswoning in Oegstgeest, vlak bij het Bio Science Park. Reacties met motivatie sturen naar barbara4eve@hotmail.com

Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi- commerciële instanties. De prijs voor een Maretje-extra is €23,- incl. BTW voor elke vijfendertig woorden. U kunt deze advertenties uiterlijk op de vrijdag vóór het verschijnen van Mare opgeven bij Bureau van Vliet b.v., postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon 023-571 47 45. E-mail: Zandvoort@bureauvanvliet.com

COLOFON

Mare: Rapenburg 38, 2311 EX Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
Website mareonline.nl
Twitter @weekbladmare
Mastodon @weekbladmare@
mastodon.online
Instagram @weekbladmare
Facebook: Leids Universitair Weekblad
Mare
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 10.000

Hoofredactie: Frank Provoost
frank.provoost@mare.leidenuniv.nl

Redactie: Vincent Bongers
vbongers@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman

a.s.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Marciëlle van der Kraan
m.w.s.van.der.kraan@mare.leidenuniv.nl
Sebastiaan van Loosbroek
s.p.van.loosbroek@mare.leidenuniv.nl
Mark Reid
m.a.reid@mare.leidenuniv.nl
Lorenzo Gerritsen (stagiair)

Medewerkers: Romy van den Akker | Pim Bakx | Emiel Beinema | Lentje van den Berg | Cees van den Boom | Remco Breuker | Josette Daemen | Omar Ghaly | Olaf Leeuwis | Maia de Quay

Art direction en vormgeving:
Marcel van den Berg, joostmarcellis.nl

Fotografie: Taco van der Eb | Marc de Haan

Illustraties: Bas van der Schot | Bandirah | Silas.nl

Drukwerk: Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk
Advertenties: Bureau van Vliet b.v. Wateringweg 129, 2031 EG Haarlem
Telefoon 023 - 574 47 45 |
E-mail sales@bureauvanvliet.com
<https://bureauvanvliet.com/>
advertentie/Weekblad

Redactieraad: Kutsal Yesilkagit (voorzitter) | Frank Israel (vice-voorzitter) | Alexander Pleijter (secretaris) | Willem van der Does | Annemarie Drahmman | Nour Eldin Emara | Rosanne Hertzberger | Zoë van Litsenburg | Frank Rensen | Marten Jesse Pot | Hermelijn Smits

LAMME LEIDSE MEMES

Spookknorren voelen zich systematisch achtergesteld: "De NS loopt ons wekelijks te feuten en we zijn niet eens lid"

DE DAS

Zijn leraren hadden geen grip op hem en stuurden cabaretier Nabil naar een psycholoog in plaats van naar de toneelschool. Inmiddels is hij toe aan zijn derde show. 'Ik werd neergezet als iemand die gek was.'

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK

'Ik was een soort kameleon die overal doorheen sukkelde'

'Ik ben er eigenlijk wel klaar mee en heb zin in iets nieuws', verzucht Nabil Aoulad Ayad (39) aan de telefoon. De cabaretier, acteur en human beatboxer speelt zijn show *Absurd* al tweeënhal jaar af en aan. Oorzaak: corona.

'Je wil een show het liefst achter elkaar doorspelen, dan zit je lekker in de flow. Maar goed, ik heb wel de ruimte gehad om te kunnen kloten. Ik heb een half uur aan coronamateriaal weggegooid en er weer nieuwe dingen in gestopt.'

Nabil – de meesten kennen hem van zijn voornaam – werd dit jaar onder het grote publiek bekend door zijn deelname aan *Wie is de Mol?* Eerder acteerde hij in *Onderweg naar Morgen*, *De Co-assistent*, *Deadline* en *Villa Achterwerk*. In 2006 werd hij Nederlands kampioen beatboxen en in 2015 brak hij door als cabaretier toen hij de finale haalde bij het Leids Cabaret Festival.

Zaterdag is zijn derde show *Absurd* te zien in Theater Diligentia in Den Haag, waarin de cabaretier zich de vraag stelt: is hij nou de normale man in een gekke wereld, of andersom?

Je bent opgegroeid in Waalwijk, Brabant. Keek je als kind al op tegen grote Brabantse cabaretiers als Theo Maassen en Hans Teeuwen?

'Absoluut! Cabaret van voor die tijd, daarvond ik geen reet aan. Wim Sonneveld en zo waren niet mijn ding. Ik weet nog dat ik in groep acht zat, het was de laatste vrijdag voor de kerstvakantie. Dan kwam altijd de televisie met videorecorder in zo'n kast de klas in gerold. Een van mijn klasgenoten mocht een videoband meenemen die we met zijn allen gingen kijken. Hij had een show van Hans Teeuwen meegenomen. Ik lag helemaal dubbel, dit was mijn humor. "Als je dit leuk vindt", zei mijn leraar, "dan moet je ook eens iets van Theo Maassen kijken." Dat deed ik en toen dacht ik: dit wil ik ook. Zij zijn echt mijn inspiratiebronnen.'

Komt dat ook omdat ze net als jij Brabants zijn?

'Ik denk het wel. Het heeft te maken met herkenning. Ik herkende hun accentjes en typetjes.'

Wanneer ontdekte je dat grappen maken je goed afging?

'Vanaf de kleuterklas was ik al de grappenmaker, al had ik natuurlijk nog geen idee dat je daar je werk van kon maken. In Waalwijk was ook geen toneelschool, er was totaal geen springplank.

'Het zou goed voor me zijn geweest als mijn basisschool me naar zoiets had gestuurd, een plek waar ik mijn energie kwijt kon. In plaats daarvan kreeg ik een psycholoog toegewezen. Ze vonden me te druk en hadden geen grip op me. Ik had geen vaste vriendengroep en was een soort kameleon die overal doorheen sukkelde. Ik werd altijd neergezet als iemand die gek was. Ik dacht altijd dat ik anders was dan de rest.'

Wanneer vond je het podium waar je al zo lang naar op zoek was?

'Op mijn achttiende kwam ik achter het bestaan van comedyclub Toomler in Amsterdam. Daar was een open podium waar je je grappjes kon uitproberen. Hans en Theo zaten er ook bij. Mijn eerste optreden ging boven verwachting goed.'

'Maar de week erna ging het ontzettend slecht. Ik dacht er na die eerste goede ervaring veel te gemakkelijk over. Ik kwam veel te arrogant op en voelde intense haat vanuit het publiek. De hele zaal viel stil. Optreden is veel meer dan alleen grappen maken: je moet je toeschouwers bescapelen. Zij zijn heel gevoelig, ze merken alles.'

'Ik was er zo door aangeslagen dat het de weken erna slecht bleef gaan, maar daardoor kwam ik wel weer met beide benen op de grond.'

Hoe doe je dat?

'Je moet sowieso niet te veel luisteren naar anderen. Er zijn collega's die tips geven, maar vaak slaan die helemaal nergens op. Er is veel jaloezie. Sommigen zeggen bijvoorbeeld dat ik te grof ben en dat ik dat niet nodig heb. Hoezo niet nodig? Ik doe waar ik zelf zin in heb, klaar. Ik wil me niet vergelijken met anderen.'

Lukt dat?

'Kijk, Theo en Hans zijn *one of a kind*. Maar ik zie dat de nieuwe generatie, die op TikTok en YouTube zit, van hen probeert af te kijken waardoor hun authenticiteit naar de kloten gaat. Ik noem geen namen, maar zij willen te snel. Ik kom uit een tijd van niet lullen maar poetsen. Als je er tienduizend uur op hebt zitten, kun je pas meepraten. En je moet heel veel op je bek gaan. Ik doe het nu achttien jaar en ben nog steeds niet uitgeleerd. In het leven van een cabaretier ben ik pas een puber.'

In de voorstelling *Absurd* vraag je je af of jij normaal bent in een gekke wereld of andersom. Wat inspireerde je voor deze show?

'Zoals ik zei, kreeg ik op school een psycholoog toegewezen. Pas in 2016 kwam ik erachter waarom. Ik ga dat nu niet vertellen, want dat is een spoiler. De voorstelling gaat ook over de gekte in de samenleving. We geven te veel aandacht aan kleine groepen die heel dominant aanwezig zijn, bijvoorbeeld de woke-cultuur, dat is maar heel kleine groep, of de transgenderbeweging.'

'Een vriend van mij pretendeert geen kleur te zien. Dan ontken je dat er in de ene cultuur dingen meer voorkomen dan in een andere. We moeten juist vieren dat er zo veel verschillen zijn? Daar grappen over maken is leuk. Bijvoorbeeld dat anorexia vooral voorkomt in landen waar het eten sowieso niet lekker is, zoals in Nederland en Duitsland.'

'Waarom hebben we een racisme-debat op televisie? Ik wil geen racisme-debat. Het is geen Nederlands maar een internationaal probleem. Natuurlijk heb ik er zelf ook mee te maken gehad, ik ben een Berber. Marokkanen discrimineren zelf ook. Racisme is overal. We moeten stoppen met denken dat het een westers probleem is. Een racisme-debat helpt niet, je moet het probleem bij jezelf zoeken.'

Nabil, *Absurd*. Theater Diligentia, Den Haag, Zaterdag 10 juni, 20.15 uur. €20 - €23,50

Wie is hier nou gek?

‘Ik ben verhuisd met drie winkelwagens’

DOOR EMIEL BEINEMA
FOTO MARC DE HAAN

Huis: Huize Adelheid
Kamer: 8 m²
Huur: €210
Bewoners: 7

Hoe kom je in deze kamer?

‘Mensen van mijn koor Collegium Musicum (CM) waren op zoek naar huisgenoten. Er woonden al twee CM’ers en verder leden van Prometheus. Ik heb gehospiteerd en mocht blijven. Er waren toen drie kamers vrij, daarvan heb ik de kleinste gekozen. Ik vind het niet erg om in zo’n kleine ruimte te wonen en het is lekker goedkoop. ‘Zo’n kleine kamer is ook makkelijker in

te richten. Ik kon veel van de meubels uit mijn vorige kamer doorverkopen aan de volgende bewoner. Verder had ik niet zo veel spullen, dus ik ben met drie winkelwagens vanaf de Klik (het appartementencomplex aan de Klikspanweg, red.) naar de binnenstad verhuisd. Het secretaire heb ik later bij de kringloop gehaald.

‘Het is wel onhandig als ik mensen over de vloer wil. We hebben geen fusie, en hier past bezoek niet echt, dus dan moet ik een huisgenoot vragen of ik op diens kamer mag zitten. Ik moet ook de hele tijd opruimen, want het wordt snel rommelig.’

Zo’n steile ladder om je bed in te komen, gaat dat altijd goed?

‘Als ik een feestje heb gehad moet ik even voorzichtig doen, maar ik ben nog nooit gevallen. Toen ik hier kwam wonen, vond ik de rand van het bed eng. Ik weet niet precies hoe hoog het is, maar zeker meer dan twee meter. Daarom heb ik zelf een hekje geknutseld.’

Na je bed en bureau neemt je leunstoel de meeste ruimte in.

‘Hier zit ik vaak met thee of een boek. Als ik Nederlands lees, houd ik er mijn notitieboekje bij voor de nieuwe woorden die ik leer. Ik kom uit Dortmund en ben voor mijn bachelor naar Leiden gekomen. Toen ben ik begonnen met dat boekje en er komen nog steeds woorden bij. Vooral als ik lees: laatst in *De Vliegeraar*, bijvoorbeeld, kende ik “hazentlip” niet. Ik heb het nog niet opgezocht, maar in de context denk ik dat dat in het Duits “Gaumenspalte” is.’

Heb je zo Nederlands geleerd?

‘Ook nog op andere manieren, hoor. Ik heb in Dortmund al een zomercursus gevolgd. Daarna kwam ik tijdens corona in Nederland, dus sprak ik het weinig. Maar aan het eind van mijn eerste jaar heb ik bij het Talencentrum extra cursussen gevolgd en ging ik bij CM. Daar durfde ik meer te praten en had ik een fijne omgeving om de taal te leren. Toen kreeg ik ook een Nederlands vriendje en ging het snel.

‘Nu ben ik bij CM zelfs bestuur, samen met veel andere internationals: drie Duitsers, een IJslandse, iemand die in Engeland is opgegroeid en twee Nederlanders. Maar we praten onderling gewoon Nederlands.

‘Ik ben bijna nooit meer oncomfortabel in deze taal. Soms, als ik net uit Duitsland kom, maak ik veel simpele fouten, zoals “als” en “dan”, die zijn in het Duits omgedraaid. Maar in Dortmund spreek ik soms ook opeens Nederlands. Dan roepen mijn vrienden: “Je bent hier in Duitsland, Marilu!”

COLUMN | OMAR GHALY

Onze schatkamer moet wijken voor stinkende rechtentrollen

Er was eens, op de bovenste verdieping van Vrieshof 4, aan de Witte Singel, goed verscholen voor de rest van de wereld, een bibliotheek. Het was de bibliotheek van het Nederlands Instituut voor het Nabije Oosten, met NINO als koosnaam.

In het NINO werd een eeuwenoude schat bewaard: de neerslag van meer dan tweehonderd jaar onderzoek naar lang vergangene culturen. Je vond er mensen die spijkschrift lezen alsof ze de *NRC* oppakten en hiërogliefen alsof het *de Volkskrant* was. Je kon er lezen over paleistuinen, verloren of gewonnen veldslagen en avonturenverhalen van meer dan vierduizend jaar oud.

Meters aan boekenkasten maakten

het tot een groot labyrint waar je in kon verdwalen. Met je vingers gleed je over de ruggen van boeken die zelf inmiddels al antiek waren. Voor je het wist verloor je jezelf in verhalen over opgravingen, duizelingwekkende schatten en koningen en koninginnen uit verre oorden. De bibliotheek dicteerde met zachte hand het ritme van je dag.

In het NINO vond je ook studenten die voorovergebogen werkten aan hun onderzoeken, vertalingen en scripties. Naast hen op de tafel werden de stapels boeken en tijdschriften met het uur hoger, tot ze een toren van Babel gebouwd hadden. Hoe meer je zocht in de bibliotheek, hoe meer ze aan je gaf.

Ondertussen speurden poortwachters op het wereldwijde web naar nieuwe boeken om toe te voegen aan de schatkamer. In een speciale kluis had je zelfs kleitabletten uit het Land Tussen de Twee Rivieren. De poortwachters waarschuwden iedere dag iets voor vijf

uur’s middags de hardwerkende studenten. Wie niet op tijd het labyrint verliet, liep het risico er voor altijd te moeten blijven. De bewoners van het NINO waren

gelukkig, iedere dag laafden ze zich aan haar kennis. Op een dag echter kwam de grote boze UB de serene rust verstoren. De UB was een gulzig wezen, ze had meer boeken dan het NINO en toch was ze jaloers. Ze besloot dat de boeken van het NINO ook naar de UB moesten. Ze had zelfs een verbouwing ingepland om haar nieuwe verzameling, die ze de Middle Eastern Library noemde, te huisvesten. En daar begon de ellende.

Het NINO mag nog even bestaan, maar in 2024 is het uit met de pret. Dan worden de boekenkasten vervangen door werkplekken. Naast boeken verzamelt de UB namelijk ook rechtentrollen die, stinkend naar sigaretten en koffie, met alleen hun wettenbundels op tafel, bureaus nodig hebben. Om al die lange tafels en stopcontacten kwijt te kunnen, moeten de boeken van het NINO naar een diepe grot waar alleen de uitverkoren medewerkers van de UB ze kunnen vinden. Waar ze zullen verstoffen als de rollen van Qumran. Zo eindigt het verhaal van dit laatste geïsoleerde eilandje in de oceaan van Leidse waarheidsvinding, het best bewaarde geheim in tentamentijd. Wie denkt dat dit een sprookje is uit *Duizend-en-een-nacht* kan het nalezen in het NINO. Uiteraard staat dat boek daar op de plank, gewoon toegankelijk voor iedereen.

Omar Ghalay is student Egyptologie

‘De gulzige UB – met veel meer boeken dan het NINO – werd jaloers. Daar begon de ellende’